
FYSIIKAN TUTKIMUSLAITOKSEN JOHTOKUNNAN KOKOUS 1/2017

PÖYTÄKIRJA

AIKA KESKIVIIKKO 29.3.2017 klo 14.00 – 15.48.
PAIKKA HIP:in kokoushuone (A311), Gustaf Hällströmin katu 2, 3. kerros

JÄSENET

~~prof. Mikko Alava (AY)~~
prof. Kari J. Eskola (JY)
~~vararehtori Jari Hämäläinen (LTY)~~
prof. Rauno Julin (JY)
prof. Hannu Koskinen (HY)
vararehtori Tuija Pulkkinen (AY)
~~prof. Mikko Ritala (HY)~~
vararehtori Jarmo Takala (TTY)
dekaani Jouko Väänänen (HY)
yo.leht. Kenneth Österberg

VARAJÄSENET

~~prof. Adam Foster (AY)~~
~~prof. Jukka Maalampi (JY)~~
prof. Tuure Tuuva (LTY)
~~vararehtori Kaisa Miettinen (JY)~~
~~prof. Katri Huitu (HY)~~
prof. Harri Lipsanen (AY)
prof. Antti Kupiainen (HY)
~~professori Martti Kauranen (TTY)~~
~~varadekaani Kai Nordlund (HY)~~
~~yo.leht. Hannu Kurki-Suonio~~

PUHEENJOHTAJA dekaani Jouko Väänänen
ESITTELIJÄ johtaja Paula Eerola
ASiantuntija varajohtaja, tutkimuskoordinaattori Antti Väihkönen
SIHTEERI hallintopäällikkö Tuulikki Laurila

---

1. Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus

Helsingin yliopiston johtosäännön 21 §:n mukaan hallintoelin on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä, kokouksen puheenjohtaja mukaan luettuna, on läsnä.

Tampereen teknillisen yliopiston rehtori on nimennyt HIP:in johtokunnan jäseneksi 1.1.2017 – 31.3.2018 vararehtori Jarmo Takalan ja hänen varajäsenekseen professori Martti Kaurasen.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14 ja totesi sen päätösvaltaiseksi.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös: Päätettiin esityksen mukaan.

3. Johtokunnan kokouksen 3/2016 (23.11.2016) pöytäkirjan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään edellisen johtokunnan kokouksen pöytäkirja (*liite 1*).

Päätös: Päätettiin esityksen mukaan.

4. Ilmoitusasioita

- a. *Yt-kokouksen 13.12.2016 pöytäkirja (liite 2).*
- b. *Valmisteluryhmän kokouksen 1/2017 muistio (liite 3).*
- c. *Luettelo johtajan tekemistä päätöksistä (liite 4).*
- d. *Tieteellisen neuvottelukunnan (SAB) kokous 28. – 29.8.2017.*

5. Toimintakertomus vuodesta 2016

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 4 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on hyväksyä tutkimuslaitoksen toimintakertomus.

HIP:in toimintakertomus vuodesta 2016 on esityslistan liitteenä (*liite 7*). Toimintakertomus sisältää katsauksen vuoden 2016 toimintaan ja talouteen sekä tilastoja tuloksista ja henkilöstöstä.

Esitys: Johtokunta hyväksyy HIP:in toimintakertomuksen vuodesta 2016.

Päätös: Päätettiin esityksen mukaan.

6. Teknologiaohjelma ja ydinaineen ohjelma 1.1.2018 lukien

Fysiikan tutkimuslaitoksen johtosäännön 4 §:n mukaan johtokunnan tehtävänä on päättää tutkimuslaitoksen toiminnan jakaantumisesta ohjelmiin ja hyväksyä uudet tutkimus- ja kehitysprojektit. Teknologiaohjelman kolmivuotiset projektit Kiihdytinteknologia, Green Big Data ja BIC (Business Incubation Centre) päättyvät 31.12.2017. Samaan aikaan päättyy myös teknologiaohjelman

ohjelmajohtajan Saku Mäkisen kausi. Myös ydinainen ohjelman kolmivuotiset projektit ISOLDE ja Alice-etusunta päättyvät 31.12.2017.

Esitys: Johtokunta keskustelee teknologiaohjelman ja ydinainen ohjelmasta 1.1.2018 lukien. Johtokunta perustaa työryhmän valmistelemaan teknologiaohjelman ohjelmajohtajan valintaa.

Päätös: Johtokunta keskusteli alustavista suunnitelmista koskien HIP:in projekti-rakennetta vuodesta 2018 alkaen. Johtokunta päätti perustaa työryhmän valmistelemaan teknologiaohjelman ohjelmajohtajan tehtävän täyttämistä. Työryhmään kuuluu johtaja Paula Eerola, vararehtori Tuija Pulkkinen ja vararehtori Jarmo Takala.

7. HIP:in strategia ja jäsenyliopistojen rahoitusosuudet 2018 – 2020

Sopimuksessa Fysiikan tutkimuslaitoksesta vuodelta 2006 todetaan tutkimuslaitoksen rahoituksesta seuraavaa:

Laitokselle osoitetaan alan valtakunnallisten tehtävien perusteella valtion talousarviorahoituksessa erillisrahoitusta, minkä lisäksi laitos saa rahoitusta Helsingin yliopistolta hallinnoijayliopistona sekä tutkintotavoitteen perusteella määräytyvää rahoitusta kaikilta yliopistoilta. Tuloksen perusteella määräytyvän rahoituksen määrästä yliopistot sopivat kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Laitoksella voi olla edellä mainitun lisäksi myös muuta rahoitusta.

Mikäli laitoksen rahoituksessa tapahtuu merkittäviä muutoksia, yliopistot sitoutuvat neuvottelemaan muutosten vaikutuksesta laitoksen toimintaan.

Tutkintotavoitteeseen perustuvat jäsenyliopistojen rahoitusosuudet peilasivat opetus- ja kulttuuriministeriön aiempaa yliopistojen rahoitusmallia, jossa tutkintotavoitteella oli suuri painoarvo. Sitten strategiapohjainen rahoitus on tullut osaksi OKM:n rahoitusmallia yliopistoille. On tarkoituksenmukaista soveltaa strategista lähtökohtaa myös HIP:in jäsenyliopistojen rahoitusosuuksien määräytymisessä. Rahoituksen kolmivuotiset kaudet vastasivat OKM:n ja yliopistojen välisiä tulossopimuskausia, jotka ovat sittemmin muuttuneet nelivuotisiksi – käynnissä kausi 2017 – 2020.

Fysiikan tutkimuslaitoksen jäsenyliopistojen välillä käytiin 5.10.2016 neuvottelu, jossa sovittiin jäsenyliopistojen rahoitusosuuksien pysymisestä vuonna 2017 vuoden 2016 tasolla. Neuvotteluissa sovittiin, että keväällä 2017 selvitetään yhteinen strategiatilanne ja -toiveet. Vuosien 2018 – 2020 rahoitusosuuksista on tarkoitus sopia syksyllä 2017. Neuvottelun muistio on esityslistan liitteenä (*liite 8*).

Esitys: Johtokunta keskustelee jäsenyliopistojen strategisista näkemyksistä HIP:iä koskien ja jäsenyliopistojen rahoitusosuuksista 2018 – 2020.

Päätös: HIP:in jäsenyliopistojen edustajat ilmaisivat yliopistonsa sitoutuneisuuden olla mukana HIP:in toiminnassa. CERN:iin ja FAIR:iin liittyvä tutkimus on HIP:in strategian keskiössä, mutta fuusiotutkimus nousi keskustelussa esiin HIP:in mahdollisena uutena strategisena avauksena. Fuusiotutkimuksen integroimista HIP:in toimintaan lähdetään selvittämään muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

8. Säteilyturvakeskus-yhteistyön tilannekatsaus

Tilannekatsaus on esityslistan liitteenä (*liite 9*).

Esitys: Johtokunta kannattaa Säteilyturvakeskuksen määräaikaista liittymistä Fysiikan tutkimuslaitoksen sopimukseen.

Päätös: Päätettiin esityksen mukaan. Johtokunta pyytää HIP:in johtajaa valmistelemaan sopimuksen STUK:in liittymisestä Fysiikan tutkimuslaitoksen liittäjänä jäseneksi.

9. Erillisten laitosten asema Helsingin yliopistossa 1.1.2018 alkaen

Helsingin yliopiston hallitus päätti 19.10.2016 kokouksessaan, että tiedekuntien ainelaitosten ja eräiden muiden yksiköiden asema taloudellisesti itsenäisinä yksikköinä päättyy vuoden 2017 lopussa. Hallitus päätti myös, että yliopiston erillisten laitosten asema ja rakenne osana yliopiston toimintarakennetta selvitetään vuoden 2017 aikana.

HIP:in johtokunta keskusteli 3/2016 kokouksessaan kannanotosta Fysiikan tutkimuslaitoksen asemaan 1.1.2018 alkaen. Johtokunta piti kansainvälisen ja kansallisen yhteistyön kannalta tärkeänä, että Fysiikan tutkimuslaitos on jatkossakin tulosvastuullinen yksikkö, ja että laitoksen englanninkielinen nimi pysyy ennallaan (Helsinki Institute of Physics).

Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan Laitokseton tiedekunta -työryhmän 27.2.2017 muistion mukaan HIP voi jatkaa erillisenä talousvastuullisena yksikkönä tiedekunnan sisällä (*liite 5*). Helsingin yliopiston rehtorin 21.11.2016 asettama Erillisten laitosten ja tutkimusyksiköiden asemaa selvittävä työryhmä ("ETU-työryhmä") jätti 23.3.2017 esityksensä rehtorille (*liite 6*). Yliopistoyhteisön on mahdollista kommentoida esitystä 3.4. mennessä.

Esitys: Johtokunta kommentoi ETU-työryhmän esitystä.

Päätös: Johtokunta pitää HIP:in jäsenyliopistojen kannalta tärkeänä, että HIP säilyy talousvastuullisena yksikkönä. Johtokunta kannattaa ETU-työryhmän

esitystä, että HIP jatkaa taloudellisesti itsenäisenä yksikkönä (erillisenä laitoksena) matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa.

10. HIP:in tapahtumia vuonna 2017

- CERN masterclass 7.4.2017 (Jyväskylän yliopisto)
- CERN roadshow in Finland 6.4.2017 (Aalto Design Factory), <https://events.hip.fi/cernroadshowinfinland/>
- RECFA 19. – 20.5.2017 (Helsinki)
- European Researchers' Night 29.9.2017 (Jyväskylän yliopisto)
- Finland roadshow at CERN, Suomi 100, 1. – 3.11.2017 (Geneve)

11. Muut asiat

Ei muita asioita.

12. Johtokunnan seuraava kokous

Johtokunnan seuraava kokous pidetään perjantaina 15.9.2017 klo 14.00 – 16.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.48.

Helsingissä 2. toukokuuta 2017

Jouko Väänänen, puheenjohtaja

Tuulikki Laurila, sihteeri